

Mirosława Witkowska-Dąbrowska, Agnieszka Napiórkowska-Baryła

Stan wykorzystania infrastruktury ochrony środowiska oraz nakłady na środki trwale ochrony środowiska na wsi

Current state of the environmental protection infrastructrue use and outlays on fixed assets in nature conservation in rural areas

Przynajmniej 2-3 krotny wzrost nakładów na ochronę środowiska daje gwarancje na czas wypełnić wszystkie zobowiązania akcesyjne Polski, oraz wdrażać priorytety krajowej polityki ekologicznej. Problemem są znaczne dysproporcje między miastem a wsią w wielkości nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska oraz dostępności do infrastruktury ochrony środowiska. Analiza danych statystycznych pozwala na stwierdzenie, że zarówno z infrastruktury liniowej, jak i obiektów służących ochronie środowiska korzysta od 2004 roku coraz więcej ludności w gminach wiejskich i w kraju ogółem. Są to jednak mniejsze udziały wśród ludności wiejskiej niż ogółem w Polsce. Stwierdzono również wzrost nakładów inwestycyjnych na środki trwale w wybranych kierunkach inwestowania, zarówno w gminach wiejskich, jak i w Polsce. Wyraźnie jednak widać różnicę w wielkości nakładów w gminach wiejskich i w Polsce, z niekorzyścią dla gmin wiejskich.

Wstęp

Stopień dostępności mieszkańców wsi do infrastruktury, w tym również infrastruktury ochrony środowiska jest jednym z uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego wsi. Od co najmniej dwóch dekad polityka rozwoju obszarów wiejskich, oprócz problemów ekonomicznych koncentruje się również na wspieraniu wdrażania udogodnień dla mieszkańców wsi¹, co wpisuje się w politykę ekologiczną państwa uwzględniającą rozwój infrastruktury ochrony środowiska na całym obszarze Polski.

Raport z realizacji Polityki ekologicznej państwa wskazuje na konieczność zintensyfikowania działań na rzecz ochrony środowiska w kolejnych planowanych latach, szczególnie w zakresie zwiększenia ilości środków finansowych przeznaczanych na wspieranie działań w zakresie ochrony środowiska oraz efektywności wydatkowania tych środków. Konieczny jest przynajmniej 2-3 krotny wzrost nakładów na ochronę

¹ K. Hefner: *Ewolucja zrównoważenia rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich w Polsce. W: Wpływ idei zrównoważonego rozwoju na politykę państwa i regionów. Problemy regionalne i lokalne.* Tom 2. Wyd. WSE w Białymstoku, Białystok 2009, s.99-107

środowiska. Tylko w takim przypadku Polska będzie w stanie wypełnić wszystkie zobowiązania akcesyjne, oraz wdrażać priorytety krajowej polityki ekologicznej².

Należy również podkreślić znaczące różnice w dostępności do urządzeń infrastruktury ochrony środowiska pomiędzy miastem i wsią. Polityka Unii Europejskiej przewiduje w przyszłości spójność w ochronie środowiska w regionach i zobowiązuje do działań zmierzających do osiągnięcia możliwej równowagi w tym zakresie.

Miłaszewski i Śleszyński³ podkreślają, że z dostępnych analiz wynika dość odległy koniec transformacji w dziedzinie ochrony środowiska zbieżny z osiągnięciem wymaganych przez Unię Europejską standardów. Odległe terminy uzyskane w czasie negocjacji w zakresie podstawowych dyrektyw wynikały z rozmiaru zadań, do których realizacji Polska się zobowiązała jako kraj członkowski. Najdłuższe okresy przejściowe aż do 2015 roku dotyczą: jakości wód, budowy oczyszczalni, zrzutu ścieków do wód słodkich i ujęć rzek oraz zrzutu ścieków do wód przybrzeżnych. Stwierdza się jednak również opóźnienie w wykorzystaniu środków unijnych na około 2-3 lata, a najdłuższe okresy przejściowe wyznaczają granicę działań dostosowawczych w dziedzinie ochrony środowiska, związanych ze zobowiązaniami akcesyjnymi. Należy podkreślić, że ze względu na duże zainteresowanie środkami europejskimi następuje wzrost doświadczenia w pozyskiwaniu środków. Niepokojącym jednak się zadaje przekształcanie Funduszy ochrony środowiska, które po zmianach i pozbawieniu osobowości prawnej, mogą nie być w stanie realizować sprawnie i terminowo dotychczasowych prac związanych z silnie zbiurokratyzowanymi rozliczeniami projektów. Warto zatem prześledzić jakie zmiany nastąpiły w dostępności do infrastruktury ochrony środowiska w Polsce oraz na wsiach i jak kształtowały się nakłady na środki trwale umożliwiające osiągnięcie postawionych celów. Czy zmiany zachodzące w tej kwestii dają nadzieję na osiągnięcie europejskich standardów?

1. Metodyka

Celem badań było przedstawienie zmian zachodzących w stopniu korzystania z infrastruktury ochrony środowiska na wsi oraz nakładów na ochronę środowiska w gminach wiejskich (z wyłączeniem miejsko-wiejskich) w latach 2004-2010. Niektóre dane dotyczyły lat 2004-2008, ponieważ Główny Urząd Statystyczny zakończył ich gromadzenie na roku 2008. Porównanie danych dla gmin wiejskich z wynikami w kraju pozwoliło na przeprowadzenie wnikliwszej oceny. Źródła badań stanowiły opublikowane dane GUS - Bank Danych Lokalnych. Przedmiotem badań był stan wykorzystania przez ludność na wsiach i ludność ogółem wybranych przykładów infrastruktury ochrony środowiska: sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, sieci gazowej oraz oczyszczalni ścieków. Ponadto badaniami objęto nakłady na środki trwale w ochronie środowiska wg kierunków inwestowania. Obliczono udział ludności na wsiach i ogółem korzystających z urządzeń ochrony środowiska wg kierunków inwestowania oraz indeksy dynamiki zmian przyjmując za bazowy rok 2004. Badania poszerzono o zestawienie udziałów poszczególnych kierunków inwestowania.

²Raport z realizacji Polityki ekologicznej państwa w latach 2003 – 2006. Ministerstwo Środowiska. Warszawa 2008, s:95-102.

³ R., Miłaszewski J., Śleszyński: *Zmiany w systemie finansowania ochrony środowiska w Polsce, Zrównoważony rozwój regionów uprzemysłowionych*. Wyd. AE w Katowicach, Zeszyt 2, Katowice 2009, s: 226-243.

2. Wyniki badań

2.1. Nakłady na środki trwałe w ochronie środowiska na wsi i ogółem

Po 1989 roku w Polsce wraz ze zmianami politycznymi i społeczno-gospodarczymi zanotowano niezwykle szybki wzrost wydatków na ochronę środowiska zarówno w przedsiębiorstwach, jak i w sferze komunalnej. Osiągnięte przez Polskę wyniki były w dużej mierze efektem utworzenia na początku lat dziewięćdziesiątych skutecznie funkcjonującego, zintegrowanego systemu finansowania przedsięwzięć proekologicznych⁴. Przyspieszyły to zmieniające się przepisy prawa przed akcesją Polski do Unii Europejskiej oraz możliwość korzystania z funduszy przedakcesyjnych i wreszcie funduszy unijnych po akcesji w 2004 roku.

Ilustruje to analiza wielkości nakładów na środki trwałe w ochronie środowiska z uwzględnieniem różnych kierunków inwestowania (gospodarka odpadami, gospodarka ściekowa i ochrona wód oraz ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu), co przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Nakłady na środki trwałe w gospodarce odpadami ogółem

Lata	Polska		Gminy wiejskie	
	W mln zł ogółem	W zł na 1 mieszkańca	W mln zł ogółem	W zł na 1 mieszkańca
2004	677,49	17,74	247,79	23,06
2005	752,73	19,72	137,68	12,79
2006	662,47	17,38	131,69	12,23
2007	809,78	21,25	181,66	16,87
2008	612,90	16,07	75,56	7,00
2009	909,76	23,83	.	.
2010	919,25	24,06	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

Nakłady na środki trwałe w gospodarce odpadami od 2004 roku do 2010 roku w Polsce wzrosły stopniowo o prawie o 2,5 mln rocznie (tabela 3). Można jednak zauważyć, że w gminach wiejskich do roku 2008 nastąpił spadek o ponad 170 mln rocznie. Nie można ocenić tych wielkości po 2008 roku ponieważ, Główny Urząd Statystyczny nie gromadzi danych od 2009 roku z podziałem na gminy wiejskie, miejskie i miejsko-wiejskie. Sama wartość nakładów nie obrazuje właściwie proporcji pomiędzy Polską ogółem a gminami wiejskimi. Obliczono, więc wskaźnik nakładów na środki trwałe w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Jedynie w 2004 roku ten wskaźnik był wyższy dla gmin wiejskich niż ogółem dla kraju. W pozostałych latach niższy osiągając w 2008 roku wartość zaledwie 7 zł na 1 mieszkańca na wsi i 16,07 w Polsce ogółem, w 2009 i 2010 roku około 24 zł na mieszkańca kraju. Dla zobrazowania przebiegu zmian obliczono dynamikę. Za podstawę indeksu przyjęto rok 2004, co przedstawiono w tabeli 2.

⁴ Źródła i zasady finansowania inwestycji w ochronie środowiska w Polsce. Informator wyd. II. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok 2002, s. 7-10.

Tabela 2. Zmiany nakładów na środki trwałe w gospodarce odpadami ogółem (%)

Lata	Polska		Gminy wiejskie	
	Ogółem (%)	Na 1 mieszkańca (%)	Ogółem (%)	Na 1 mieszkańca (%)
2004	100,0	100,0	100,0	100,0
2005	111,1	111,2	55,6	55,5
2006	97,8	98,0	53,1	53,0
2007	119,5	119,8	73,3	73,2
2008	90,5	90,6	30,5	30,4
2009	134,3	134,3	.	.
2010	135,7	135,6	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

Analiza dynamiki zmian wykazała wahania w ciągu badanych lat jednak zarówno w nakładach przedstawianych w mln zł, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W Polsce odnotowano wzrost o około 30%, a w gminach wiejskich spadek o prawie 70% w stosunku do roku bazowego 2004.

Nakłady na środki trwałe w gospodarce ściekowej i ochronie wód rosły w badanych latach zarówno w Polsce, jak i w gminach wiejskich, przedstawiono to w tabeli 3.

Tabela 3. Nakłady na środki trwałe w gospodarce ściekowej i ochronie wód

Lata	Polska		Gminy wiejskie	
	W mln zł ogółem	W zł na 1 mieszkańca	W mln zł ogółem	W zł na 1 mieszkańca
2004	3126,68	81,91	1152,10	107,25
2005	3615,61	95,76	1146,55	106,54
2006	3938,58	103,31	1183,15	109,92
2007	4477,25	117,46	1188,13	110,33
2008	5433,09	142,47	1221,69	113,22
2009	7120,38	186,56	.	.
2010	7206,12	188,64	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

W latach 2004-2006 w przeliczeniu na 1 mieszkańca były nawet wyższe w gminach wiejskich niż ogółem w Polsce. W 2007 roku sytuacja się zmieniła.

Analiza dynamiki zmian wykazała, że na ten stan rzeczy miało wpływ to, że w gminach wiejskich wielkość nakładów na ten kierunek inwestowania wzrósł zaledwie o 69 milionów rocznie, gdy tymczasem w Polsce wzrósł o 4 miliardy zł. Wzrost nakładów w Polsce między 2004 a 2007 rokiem wynosił 70%, w 2010 roku aż 130%. W gminach wiejskich między 2004 a 2007 rokiem różnica wynosiła 5,6 % a w 2005 roku nawet spadła o 0,7 % , co przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Zmiany nakładów na środki trwałe w gospodarce ściekowej i ochronie wód (%)

Lata	Polska		Gminy wiejskie	
	Ogółem (%)	Na 1 mieszkańca (%)	Ogółem (%)	Na 1 mieszkańca (%)
2004	100,0	100,0	100,0	100,0
2005	115,6	116,9	99,5	99,3
2006	126,0	126,1	102,7	102,5
2007	143,2	143,4	103,1	102,8
2008	173,8	176,3	106,0	105,6
2009	227,7	227,8	.	.
2010	230,5	230,3	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

W dziedzinie ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu odnotowano wzrost nakładów na środki trwałe w Polsce ogółem o ponad miliard rocznie, przedstawiono to w tabeli 5.

Tabela 5. Nakłady na środki trwałe w ochronie powietrza atmosferycznego i klimatu

Lata	Polska		Gminy wiejskie	
	W mln zł ogółem	W zł na 1 mieszkańca	W mln zł ogółem	W zł na 1 mieszkańca
2004	1155,10	30,26	140,19	13,05
2005	1149,53	30,13	200,06	18,59
2006	1804,64	47,33	395,05	36,70
2007	1724,43	45,24	199,85	18,55
2008	1969,19	51,64	179,54	16,64
2009	2109,54	55,27	.	.
2010	2219,40	58,10	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

W 2007 roku nastąpił niewielki spadek zarówno ogółem, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Podobne zjawisko wystąpiło w nakładach w gminach wiejskich, jednak tam po 2007 roku tendencja spadkowa utrzymała się i w roku 2008. Nie ma danych, co do tego zjawiska w kolejnych latach. W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady w gminach wiejskich były znacznie niższe niż w Polsce ogółem i od 2007 roku jeszcze spadały.

Dynamikę zmian nakładów na środki trwałe w ochronie powietrza atmosferycznego i klimatu przedstawiono za pomocą indeksu o podstawie stałej, za którą przyjęto 2004 rok. Przedstawiono to w tabeli 6.

Tabela 6. Dynamika zmian nakładów na środki trwałe w ochronie powietrza atmosferycznego i klimatu (%)

Lata	Polska		Gminy wiejskie	
	Ogółem (%)	Na 1 mieszkańca (%)	Ogółem (%)	Na 1 mieszkańca (%)
2004	100,0	100,0	100,0	100,0
2005	99,5	99,6	142,7	142,45
2006	156,2	156,4	281,8	281,22
2007	149,3	149,5	142,5	142,1
2008	170,5	170,7	128,1	127,5
2009	182,6	182,7	.	.
2010	192,1	192,0	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

Analiza wykazała wzrost o ponad 90% w Polsce i niespełna 28% w gminach wiejskich. W gminach wiejskich odnotowano w badanych latach znaczne wahania: ponad 42% w 2005, 180% w 2006, ponownie ponad 42% w 2007 i około 28% w 2008 roku. W 2006 roku wzrost w gminach wiejskich był znacząco wyższy niż w Polsce, po czym jednak sytuacja się odwróciła.

Warto również porównać udziały nakładów na poszczególne kierunki inwestowania. Z danych przedstawionych w tabeli 7 wynika, że w gminach wiejskich jak i w Polsce ogółem najczęściej inwestowano w środki trwałe w dziedzinie gospodarki wodnej i ściekowej.

Tabela 7. Udział nakładów na środki trwałe w poszczególnych kierunkach inwestowania (%)

Lata	Polska			Gminy wiejskie		
	Gospodarka odpadami	Ochrona powietrza i klimatu	Gospodarka wodna i ściekowa	Gospodarka odpadami	Ochrona powietrza i klimatu	Gospodarka wodna i ściekowa
2004	13,66	23,29	63,05	16,09	9,10	74,81
2005	13,64	20,84	65,52	9,28	13,47	77,25
2006	10,34	28,17	61,49	7,70	23,10	60,19
2007	11,55	24,59	63,86	11,57	12,74	75,69
2008	7,74	24,56	67,79	5,12	12,15	82,73
2009	8,98	20,80	70,22	.	.	.
2010	8,88	21,40	69,66	.	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

W Polsce udział ten sięgał w badanych latach od 61,49% w roku 2006 do 70,22% w 2009. W gminach wiejskich był nawet wyższy, od również najniższego w 2006 rządu 60,19% po 82,73% w 2008 roku. Nakłady na środki trwałe w dziedzinie ochrony powietrza i klimatu miały w Polsce większy udział niż w gminach wiejskich. Najwyższy w 2008 roku 28,17%. Po tym roku udział spadał stopniowo do 21,40%. W gminach wiejskich również w 2006 roku najwyższy, bo 23,10%, w kolejnych latach spadł on do 12,15%. Najniższy udział w nakładach na środki trwałe miała gospodarka odpadami i malał on w kolejnych latach zarówno w Polsce jak i z pewnymi wahaniami w gminach wiejskich. W Polsce udział ten spadł z 13,66% w 2004 roku do 8,88% w 2010 roku. Podobnie znaczący spadek odnotowano w gminach wiejskich. Z 16,09% w 2004 roku doza ledwie 5,12% w 2008 roku. W 2008 roku również w Polsce ogółem ten udział był najniższy i sięgnął zaledwie 7,74%. Rozwój obszarów wiejskich jest ściśle powiązany ze środkami pomocowymi z Unii Europejskiej. Sprawia to, że pomimo pogłębiającej się recesji w gospodarce globalnej, wywołanej ogólnoswiatowym kryzysem finansowym i występujących zawirowań w działalności inwestycyjnej również w dziedzinie ochrony środowiska polska jest jednym z krajów najintensywniej rozwijających się⁵.

2.2. Stan wykorzystania infrastruktury ochrony środowiska na wsi i ogółem

W tabeli 8 przedstawiono udział ludności wiejskiej oraz ogółem korzystającej infrastruktury ochrony środowiska.

Analiza danych wykazała, że zarówno z infrastruktury liniowej, jak i obiektów służących ochronie środowiska korzystało od 2004 roku coraz więcej ludności, zarówno ogółem jak i na wsi. Największy udział, bo ponad 80% w 2004 roku a prawie 90% w 2010 uzyskał dostęp ludności w Polsce do sieci wodociągowej. Na wsi jednak ten udział jest mniejszy, choć nieznacznie, bo o około 15% w 2004 roku i 12% w 2010 roku mniej niż w Polsce ogółem. Znacznie gorzej przedstawiał się udział korzystających z sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, choć także rósł w badanych latach. Udział korzystających z sieci kanalizacyjnej na wsiach w 2004 roku wynosił zaledwie 17,3%,

⁵ M. Marciniak: Czy program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 jest odpowiedzią na kryzys ekonomiczny na obszarach wiejskich W: Oblicza współczesnego kryzysu a polskie regiony. Wyd. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010, s.75-78.

gdy w tym samym roku w Polsce ogółem 58,3%. W 2010 roku udział ten wyniósł na wsi 24,8%, tymczasem w Polsce wzrósł do 62,1%.

Tabela 8. Udział ludności korzystającej z urządzeń ochrony środowiska na wsi i ogółem

Lata	Ludność korzystająca							
	Sieć wodociągowa		Sieć kanalizacyjna		Oczyszczalnie ścieków		Sieć gazowa	
	Ogółem (%)	Wieś (%)	Ogółem (%)	Wieś (%)	Ogółem (%)	Wieś (%)	Ogółem (%)	Wieś (%)
2004	85,5	71,3	58,3	17,3	59,0	18,4	51,8	17,8
2005	86,1	72,2	59,2	19,0	60,2	20,4	51,7	17,9
2006	86,4	72,8	59,8	20,2	61,4	22,1	51,8	18,3
2007	86,7	73,5	60,3	21,3	62,2	23,8	51,7	18,5
2008	87,0	74,2	61,0	22,5	63,1	25,7	51,7	18,8
2009	87,3	74,8	61,5	23,5	64,2	26,9	52,6	20,6
2010	87,5	75,2	62,1	24,8	65,2	28,8	52,7	20,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

Zmiany udziału korzystających z infrastruktury ochrony środowiska przedstawiono za pomocą indeksu o podstawie stałej. Za bazowy przyjęto 2004 rok (tabela 9).

Tabela 9. Zmiany ludności korzystającej z urządzeń ochrony środowiska (%)

Lata	Ludność korzystająca							
	Sieć wodociągowa		Sieć kanalizacyjna		Oczyszczalnie ścieków		Sieć gazowa	
	Ogółem (%)	Wieś (%)	Ogółem (%)	Wieś (%)	Ogółem (%)	Wieś (%)	Ogółem (%)	Wieś (%)
2004	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2005	100,7	101,3	101,5	109,8	102,0	110,9	99,8	100,6
2006	101,1	102,1	102,6	116,8	104,1	120,1	100,0	102,8
2007	101,4	103,1	103,4	123,1	105,4	129,3	99,8	103,9
2008	101,8	104,1	104,6	130,1	106,9	139,7	99,8	105,6
2009	102,1	104,9	105,5	135,8	108,8	146,2	101,5	115,7
2010	102,3	105,5	106,5	143,4	110,5	156,5	101,7	117,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za lata 2004-2010 BDL

Stwierdzono, że znacznie intensywniej niż w Polsce ogółem przyrastała na wsiach dostępność sieci kanalizacyjnej oraz intensywniej przyrastał udział korzystających z sieci kanalizacyjnej niż wodociągowej zarówno w Polsce ogółem, jak i na wsi. Była to dobra tendencja, bowiem ciągle wskaźnik długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej, jak i liczby korzystających z tej infrastruktury jest niekorzystny.

Podobnie jak udział korzystających z infrastruktury ochrony wód, kształtował się udział korzystających z sieci gazowej zarówno na wsiach jak i w Polsce. Zaledwie kilkunasto procentowy udział korzystających na wsiach z sieci gazowej w 2004 roku osiągnął poziom ponad 20% w 2010 roku. Ogółem w Polsce ten udział wyniósł niewiele ponad 50% i wzrastał mniej intensywnie niż na wsi.

3. Podsumowanie

Badania wykazały, że zarówno z infrastruktury liniowej, jak i obiektów służących ochronie środowiska korzysta od 2004 roku coraz więcej ludności w gminach wiejskich i w kraju ogółem. Znacznie są to jednak mniejsze udziały wśród ludności wiejskiej niż

ogółem w Polsce. Dysproporcje dostępności do infrastruktury ochrony środowiska w miastach i na wsiach maleją, ale dynamika zmian w Polsce ogółem i na wsi wykazuje, że na wsiach znacznie wolniej przebiegają zmiany.

Stwierdzono również wzrost nakładów inwestycyjnych na środki trwałe w wybranych kierunkach inwestowania, zarówno w gminach wiejskich, jak i w Polsce. Wyraźnie jednak widać różnicę w wielkości nakładów w gminach wiejskich i w Polsce, z niekorzyścią dla gmin wiejskich. Wskazuje na to wskaźnik w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Największy udział nakładów na środki trwałe w Polsce oraz gminach wiejskich dotyczył gospodarki wodnej i ściekowej. W tej dziedzinie są najdłuższe okresy przejściowe do 2015r. w dostosowaniu do wymagań Unii Europejskiej. Trudno jednak stwierdzić, czy zostaną one osiągnięte zwłaszcza w gminach wiejskich, gdzie w przeliczeniu na 1 mieszkańca te nakłady są jednak niższe niż w Polsce ogółem. Poza tym niekorzystny stosunek poziomu nasycenia siecią kanalizacyjną i wodociągową jest znacznie gorszy na wsiach niż w mieście. Nadzieją jednak napawa fakt, że dynamika zmian w tej dziedzinie w gminach wiejskich na początku badanego okresu była nawet wyższa niż w Polsce a od 2007 tylko nieznacznie niższa.

Spis literatury

Hefner K.: *Ewolucja zrównoważenia rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich w Polsce. W: Wpływ idei zrównoważonego rozwoju na politykę państwa i regionów. Problemy regionalne i lokalne. Tom 2.* Wyd. WSE w Białymstoku, Białystok 2009

Marciniak M.: *Czy program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 jest odpowiedzią na kryzys ekonomiczny na obszarach wiejskich W: Oblicza współczesnego kryzysu a polskie regiony.* Wyd. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010

Miłaszewski R. , J. Śleszyński.: *Zmiany w systemie finansowania ochrony środowiska w Polsce, Zrównoważony rozwój regionów uprzemysłowionych.* Wyd. AE w Katowicach , Zeszyt 2, Katowice 2009

Raport z realizacji Polityki ekologicznej państwa w latach 2003 – 2006. Ministerstwo Środowiska. Warszawa 2008

Źródła i zasady finansowania inwestycji w ochronie środowiska w Polsce. Informator wyd. II. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok 2002

Summary

At least two- or three-fold higher outlays on environmental protection are needed to ensure timely execution of Poland's EU accession obligations as well as adequate implementation of the national environmental policy priorities. A major problem is the large discrepancy between urban and rural Poland in the volume of investment means allocated to the protection and conservation of nature and in the access to the environmental protection infrastructure. Our analysis of statistical data enable us to conclude since 2004 increasingly more people in rural communes and in the whole country have been using both the linear infrastructure and point constructions designed to protect the environment. However, the percentage of rural residents with access to

such infrastructure is much smaller than in the total Polish population. It has also been noticed that investment outlays on fixed assets in the analyzed investment vectors, both in rural communes and countrywide, have been increasing. Nonetheless, there is a noticeable difference in the volume of investment outlays in rural communes versus the whole country, to the disadvantage of the former.

Informacja o autorach:

Dr inż. Witkowska-Dąbrowska Mirosława,

Dr inż. Napiórkowska-Baryła Agnieszka

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Wydział Nauk Ekonomicznych

Katedra Ekonomiki Przestrzennej i Środowiskowej

Ul. Oczapowskiego 4

10-957 Olsztyn

Tel . 0895233548, 0895234235

e-mail: m.witkowska@uwm.edu.pl agnieszka.baryla@uwm.edu.pl